

14.8.2025

Kunta- ja alueosasto

Kuntien arviointimenettelyn kriteerien toteutuminen ja arviointimenettelyn käynnistäminen vuoden 2024 tilinpäätösten perusteella

Lopullisten tilinpäätöstietojen valmistumisen myötä varmistui myös niiden kuntien määrä, jotka täyttävät kuntalaissa (410/2015) 118 §:ssä määritelty arviointimenettelyn käynnistämisen kriteerit. Yhteensä kriteerit täyttäviä kuntia oli kahdeksan, joista neljä kuntaa on uusia eli niillä ei ole käynnissä aiemmassa arviointimenettelyssä laadittua talouden tasapainottamisohjelmaa.

Arviointimenettely voidaan käynnistää, jos kunta ei ole kattanut kunnan taseeseen kertynyttä alijäämää kuntalain 110 §:n 3 momentissa säädetyssä määräajassa. Edellä mainittu kriteeri täyttyi vuoden 2024 tilinpäätöksissä Kyyjärven, Multian ja Pertunmaan kunnilla sekä Haapajärven ja Kemin kaupungeilla. Uusina kriteerit täyttivät Kemi ja Multia.

Arviointimenettely voidaan käynnistää myös, jos asukasta kohden laskettu kertynyt alijäämä on kunnan viimeisessä konsernitilinpäätöksessä vähintään 1 000 euroa ja sitä edeltäneenä vuonna vähintään 500 euroa, tai rahoituksen riittävyyttä tai vakavaraisuutta kuvaavat talouden tunnusluvut ovat kahtena vuonna peräkkäin täyttäneet kuntalaissa määritellyt raja-arvot. Edellä mainitun konsernin kertyneen alijäämän määrän kriteeri täyttyi Lestijärven, Kyyjärven, Pertunmaan ja Virolahden kunnilla sekä Ähtärin kaupungilla. Lisäksi Ähtärin osalta täyttyy myös kaikki neljä muuta rahoituksen riittävyyttä tai vakavaraisuutta kuvaavaa tunnuslukua. Uusina kriteerit täyttivät Virolahti ja Ähtäri.

Valtiovarainministeriö ei käynnistä arviointimenettelyitä uudestaan Kyyjärven, Lestijärven ja Pertunmaan kuntien tai Haapajärven kaupungin osalta. Pertunmaan osalta kuntajaon muutos astui voimaan vuoden 2025 alusta lähtien, kun se liittyi Mäntyharjun kuntaan. Haapajärvi, Kyyjärvi ja Lestijärvi ovat olleet aiemmin arviointimenettelyssä ja toteuttavat nyt talouden tasapainottamistoimenpiteitä suunnitelman mukaisesti. Kemin osalta tilannetta seurataan. Kemin valtuusto on tehnyt joulukuussa 2024 päätöksen energia- ja vesiyhtiön osakkeiden myymisestä, mutta päätöksestä on valitettu. Kauppasumma ylittää selvästi taseen kertyneen alijäämän määrän. Näin ollen arviointimenettelyn kriteerit eivät enää täyty, mikäli kauppa toteutuu.

Multian kunnalla on taseessa kattamatonta alijäämää, joka olisi kuntalain mukaan tullut kattaa vuoden 2024 loppuun mennessä. Kertynyttä alijäämää on 277 euroa/asukas ja yhteensä 385 363 euroa.

Virolahden kunta täyttää arviointimenettelyn käynnistämisen kriteerinä olevat konsernitaseen asukaskohtaista alijäämää koskevat raja-arvot. Vuoden 2023 tilinpäätöksessä konsernin taseen kertynyt alijäämä oli 788 euroa/asukas ja vuoden 2024 tilinpäätöksessä 1 058 euroa/asukas.

Myös Ähtärin kaupunki täyttää arviointimenettelyn käynnistämisen kriteerinä olevat konsernitaseen asukaskohtaista alijäämää koskevat raja-arvot. Vuoden 2023 tilinpäätöksessä konsernin taseen kertynyttä alijäämää oli 995 euroa/asukas ja vuoden 2024 tilinpäätöksessä 1 401 euroa/asukas. Lisäksi kaupunki täyttää

arviointimenettelyn käynnistämisen perusteena olevat neljä muuta tunnuslukua. Ähtärin kaupunki on ollut arviointimenettelyssä aikaisempina vuosina kaksi kertaa.